INDEX THESIUM

TH. I. De notione generica et specifica sacramenti . . . . Pag. 1
TH. II. De relatione sacramentorum novi testamenti ad vetera tamquam umbram, et ad bona coelestia tamquam veritatem absque velamine . . . . . » 10
TH. III. De sacramenti *legis naturae* et *circumcisionis* discrimine *quoad efficaciam* a sacramentis novi testamenti . . » 15
TH. IV. Quatenus sacramenta vetera rebus tantum constitisse, sacramenta vero novi testamenti rebus tamquam materia et verbis tamquam forma confici dicenda sint . . . . » 31
TH. V. De materia et forma determinata ab ipso institutore sacramentorum . . . » 42
TH. VI. Praemissa notione de obice removendo et de causa instrumentali, demonstratur, sacramenta novi testamenti esse proprio sensu causas instrumentales gratiae . . . . » 50
TH. VII. De sacramentorum efficacia *ex opere operato* . . . . » 64
TH. VIII. Quo sensu fides recenseri possit inter causas iustificationis, quamvis iustificemur per sacramenta *ex opere operato* . . . . » 73
TH. IX. Quomodo verba sacramentalia non mere ad praedicationem evangelii pertineant, sed sint *consecratoria* . . . » 93
TH. X. De modo et ratione intestina, qua sacramenta novae legis non solum sint conditio necessaria sed vera causa gratiae . . . . » 104

TH. XI. De rationibus, cur a defendenda *physica* sacramentorum causalitate abstinendum nobis videatur . . . *Pag.* 124
TH. XII. Veritas characterum sacramentalium demonstratur ex verbo Dei revelato » 142
TH. XIII. Explicatio aliqua rationis propriae characterum sacramentalium . . » 163
TH. XIV. De Christo institutore omnium sacramentorum novae legis. . . . . . » 178
TH. XV. De potestate in ministris ad conficienda sacramenta et de valore sacramentorum independente a fide ac meritis ministri . . . . » 189
TH. XVI. De intentione saltem generali faciendi quod Ecclesia facit, necessaria in ministris ad conficienda sacramenta. » 199
TH. XVII. Refutatur sententia asserens, ad valorem sacramenti sufficere solemnitatem ritus externam, quantumvis intentio interna sit contraria . . . » 216
TH. XVIII. Demonstratur numerus sacramentorum dogmatice ex universali consensu Ecclesiae, unde polemice infertur argumentum praescriptionis . . . » 256
TH. XIX. Explicatur modus connumerandi sacramenta penes ss. Patres . . . . » 271
TH. XX. De singularibus quibusdam scriptoribus orientalibus, qui in numero septenario sacramentorum consentiunt, in assignandis vero sacramentis singulis errantes tum inter se tum a doctrina universali dissentiunt . . » 281

INDEX RERUM

A

Absolutio impertita et baptismus collatus moribundis sensibus destitutis luculentum argumentum efficaciae sacramentorum ex opere operato. 63. Absolutio moribundi sensibus destituti non demonstrat, actus poenitentis non esse materiam constituentem sacramentum. 40.

S. Ambrosius. Eius locus de lotione pedum explicatur. 290.

Anthropomorphismus quidam vitandus. 172.

Apostoli. Eorum potestas quoad sacramenta. 184. Apostolicitas alicuius doctrinae duplici modo demonstrari potest. 256. Criterium doctrinae apostolicae quale sit et quomodo manifestetur. 142.

Augustinus. Eius auctoritas in controversiis, quas habuit de fide contra schismaticos et haereticos, ad intelligendam doctrinam totius Ecclesiae. 146.

Eius interpretatio Gen. XVII. 14. a pluribus impugnata vindicatur. 22 (nota).

Eius doctrina de circumcisione et sacramentis V. T. 20. 28: quomodo intelligendus, quando dicit *per sacramentum circumcisionis* fuisse remissum peccatum originale. 29.

Eius celeberrimus locus in Io. tr. 80. explicatur. 101.

Eius quaestio de baptismo ioculari et mimico, 211; non audet de eius valore iudicium pronuntiare. 212. Hoc dubium Protestantes nullatenus iuvat. ib.

Eius quaestio de baptismo suscepto et collato fallaciter. 212. Fallacia de qua Augustinus, non est fallacia intentionis, sed est fallacia infidelitatis. 214.

B

Bañez. Eius explicatio de efficacia sacramentorum. 115 (nota).

Baptismus. Baptismi Ioannis et Christi discrimen: remissio peccatorum in baptismo Ioannis erat effectus poenitentiae non baptismi, 59; collatus « in nomine Dei unius et trini » est invalidus, 99; comparatur a Patribus utero B. Virginis: aquis in primitiva formatione a Sp. S. fecundatis, 62; baptismus puerorum luculentum argumentum efficaciae sacramentorum ex opere operato 63.

Basilius. Non fuit in errore Cypriani; ex alio principio putavit baptismum haereticorum, qui errant circa Trinitatem, non esse validum. 197.

Bellarminus. Eius doctrina de dispositione requisita ad sacramenta a recenti reprehensione vindicatur. 55.

S. Bernardus. Eius sermo de lotione pedum explicatur. 286.

Berti. Sententia de causalitate physica indirecta sacramentorum, 131: eius sententia de natura characteris expenditur, 167: eius iudicium de sententia Catharini. 254.

Biel. Eius doctrina de sacramentorum efficacia *ex opere operato* exponitur et a calumniis Protestantium vindicatur. 72.

S. Bonaventura et aliquot antiqui scholastici putarunt, non omnia sacramenta fuisse immediate instituta a Christo. Post Concilium Tridentinum non amplius licet ita sentire. 183. Bonaventurae sententia de efficacia sacramentorum. 133. (nota).

C

Cartesiani. Quidam ex hac schola theologi multum haerent, quando explicant naturam characteris. 166.

Catharinus. Eius sententia de intentione et eius adstipulatores, 216: refutatur, ib.: in schola usque ad saec. XVII medium communi consensu reiecta, 134: Caroli D'Argentrée de ea iudicium, 234: argumenta Serry et Drouinii solvuntur. 242.

Causa principalis et causa prima nullatenus confundendae, 57: causae principalis et instrumentalis propria ratio, 56, 111: causae principales et instrumentales non solum in ordine physico, sed etiam in morali inveniuntur, 57: causae moralis et conditionis discrimen, 110: causa moralis quomodo sit intelligenda relate ad divinam voluntatem, 118: efficacia causae moralis male comparatur a Drouinio efficaciae syngraphae et signi prae taberna appensi. 130.

Character est signum spirituale et indelebile consecrans membrum, militem, ministrum Christi, 163. 169: est specialis consecratio ad divinum cultum, 169: ideo est participatio sacerdotii Christi, 170: est qualitas ontologica, 163. Characteris definitio secundum s. Thomam, 160: doctrina de sacramentis imprimentibus characterem diu ante negationem Wicleffi fuit in universali professione Ecclesiae, 143: Augustini doctrina de charactere, 146: distinguit tria, sacramentum, effectum communem bonis et malis, effectum qui nonnisi in bonis esse potest: tria sacramenta semel accepta semper haerent et manent, 147: quia semper haeret et manet quaedam eorum consecratio, quae bonos et malos aeque obsignat, 150: hoc spirituale signum appellat characterem regis Christi, qui manet etiam in desertore, 151: in hac sua doctrina semper appellat ad sensum Ecclesiae catholicae, 151. Doctrina quam Augustinus defendit saeculo V. iam invenitur proposita apud Patres saec. IV: inter effectus baptismi enumerant « signaculum sanctum, insolubile, indelebile, » 152: per ipsum cognoscuntur etiam desertores, 154. In monumentis aevi apostolici occurrunt eiusdem doctrinae non obscura indicia: baptismus exhibetur ut « sigillum impressum, » sigillum infragile: chrisma in Ecclesia Graeca iam a temporibus apostolicis confertur hac

forma « sigillum doni Spiritus S. » 154. Patrum doctrina de signaculo et sigillo sacramentali est commentarius locorum Scripturae, in quibus ut effectus sacramenti praeter gratiam enumeratur sigillum, 156: locus Scripturae insignior declaratur, 156: totius doctrinae de charactere semina inveniuntur in Scripturis, 158. Characteris impressio ratio est, cur tria sacramenta quae illum imprimunt, repeti non possint, 147: impressio characteris sufficit per se, ut inferatur non posse repeti sacramenta; hoc autem per se non sufficit, ut illud inferatur sine praesidio traditionis, 161. Indelebilem esse characterem in hac vita est dogma fidei, pro altera vita est theologice certum, 175. Character et sigillum dicuntur active et passive, imprimens et impressum, 158: sensu activo ipsa Trinitas et maxime Filius est character increatus, 160. Character habet moralem cum gratia coniunctionem, 173: ideo Scripturae et Patres ante controversiam cum Donatistis characterem plerumque considerant in actuali coniunctione cum gratia, 174: unde a scholasticis dictus signum et sacramentum gratiae. 175.

Christus quando consecravit Eucharistiam, confecit sacramentum, non autem quando remisit peccata, neque probabiliter quando Apostolos ordinavit. 9.

Cum habeat plenitudinem sacerdotii, non potest habere characterem, qui est participatio sacerdotii Christi. 175.

Per seipsum dum erat in terris, instituit omnia sacramenta. 179.

Christi hominis potestas in opere redemptionis, 179: eius potestas remittendi peccata et conferendi gratiam non fuit alligata sacramentis, 180.

Christus homo in ordine causae meritoriae est causa suprema: haec virtus meritoria Deo subordinatur: ideo Christus homo ut causa meritoria est instrumentum divinitatis. 180.

Circumcisio. In eius susceptione remittebatur peccatum originale infantibus, 20: non erat tamen causa iustificationis, 23: quomodo haec duo concilientur, 26: non est sacramentum legis Mosaicae, tamen dicendum est sacramentum legis antiquae, 25: eius proprius effectus erat aggregatio ad visibilem populum Dei. 27.

Concilium. Eius scopus est antiquitatem tueri Vinc. Lirin. 269.

Confirmatio. Eam fuisse institutam in Concilio Meldensi absurdus error. 183.

Copti septem sacramenta retinent. 266.

S. Cyprianus et post eum Donatistae non contendebant, repetendum esse baptismum haereticorum, sed esse invalidum et ab iis tinctos non esse rebaptizandos sed baptizandos: eodem modo de Ordinatione et Chrismate. 145.

Cyrillus Lucaris Patriarcha Const. a Calvinianis corruptus professionem fidei Calvinianam edidit, 264: in ea duo tantum sacramenta asseruit, ibid. omnes orientales episcopi et clerus universus haereticam innovationem solemniter damnarunt. ibid.

D

Damascenus Studita inter septem sacramenta enumerat habitum sacrum, 282: cur ita erraverit. 284.

Deus ad gradus, status, potestates non destinat per externam deputationem ut homines faciunt, sed per internam et ontologicam donorum collationem. 172.

Omnipotentia Dei in sacramentis specialiter inexistit, 113: an ideo dici possint causae physicae, 115: si spectetur sacramentum ut unitum divinae omnipotentiae quae ipsi inexistit, tum dici potest physice producere gratiam. 115. 129.

Hoc sensu intelligendi Patres, quando videntur sacramentis tribuere physicam efficientiam. 129.

Dionysius. Eius opus de eccles. hier. quem scopum habeat, 280: ob hunc scopum non bene intellectum quidam orientales in explicatione sacramentorum perturbationem induxerunt, ibid. quanta gaudeat apud orientales auctoritate. 284. (nota).

Disciplina arcani, 274: in re sacramentaria potissimum servata, ibid. magna cautela in edendis scriptis de sacramentis. 275.

Dispositio suscipientis sacramentum est tantum remotio obicis non autem meritum ad gratiam sacramentalem, 52: dispositio necessaria tollit obicem simpliciter dictum scilicet obicem gratiae, dispositio melior tollit obicem secundum quid scilicet obicem gratiae abundantioris, 53: dispositio et causa meritoria quomodo distinguantur, 75.

Donatistae. Eorum controversia, 192: duplex in ea cardo quaestionis, ibid. terminata potissimum ex traditione. 193.

Drouin non satis distinxit causam moralem a mera conditione, 130: Catharini sententiae acerrimus assertor, 217: in citatione decreti Innoc. III. historice et hermeneutice deceptus, 247: eius argumenta pro sententia Catharini, 242: solvuntur, 243.

Durandus. Eius opinio de charactere, quod consistat in relatione rationis, est contra communem scholae doctrinam. 165.

E

Ebed-Iesu Nestorianus enumerat inter sacramenta sacrum fermentum et signum vivificae crucis. 282.

Efficacia sacramentorum N.T.: sacramenta N. T. sunt proprio sensu causae instrumentales gratiae, 50: per ea gratia sanctificans immediate et efficienter confertur, 59: in Scripturis remissio peccatorum et communicatio Spiritus S. declaratur esse effectus immediatus ipsius signi sensibilis, 59. Doctrina Patrum, 61: dicunt Spiritum S. inesse ipsis elementis aquae et olei, aquam esse instar uteri in quo generamur, ibid. aquam fecundari a Spiritu S. ut fecundabatur in prima rerum formatione, 62: finem et effectum symboli externi esse gratiam, ibid. sacramenta sunt efficacia ex opere operato. (Vide *opus operatum*). Dicuntur immediatae causae gratiae non quia physice

attingunt ipsam gratiam sed quia per suam causalitatem, sive physica sit sive moralis, ipsam gratiam producunt non autem dispositionem et praeparationem ad gratiam, 119: sacramentum nullum fuit efficax causa gratiae ante Christum, 24. Quomodo sacramenta sint efficacia v. *moralis,* et *physica* efficacia.

Eucharistia. In ea primum tum etiam in omnibus sacramentis distinguuntur tria; sacramentum, res sacramenti, res simul et sacramentum, 176: ministros sacramentorum agere nomine Christi, manifestissime apparet in Eucharistia exemplari ceterorum sacramentorum, 105: dignitas sacramentorum per quam sunt causae morales gratiae, in ceteris sacramentis est per derivationem, in Eucharistia per essentiam, 122: sumptio Eucharistiae non est sacramentum. 123.

F

Fides: eam iustificare quomodo intelligendum, 77. 87: diversus modus quo iustificant fides et sacramenta, non tam intelligitur ex diversitate phrasium quibus eorum efficacia in Scripturis exprimatur, quam ex eo quod sunt diversae causae, 79: fides ut a charitate distinguitur, neque est sufficiens neque unica dispositio ad iustificationem, 80: argumenta contraria Protestantium solvuntur 84. 86. 91: ex fide ideo dicit Apostolus iustificari hominem « quia ipsa prima datur, ex qua impetrentur cetera » Augustin. 87: quo sensu PP. dixerint hominem iustificari ex *sola fide,* 91: fides debet charitate informari; ideo ut charitate informata saepe in Scripturis consideratur. 88.

Fides *formata et informis* quo sensu dicantur, 82: *fides quae per charitatem operatur* probabiliter a s. Paulo dictum est significatione passiva, 82: fides obiectiva et subiectiva. 86.

Forma sacramentorum determinata est ab institutore non secundum sonum et phrasin sed secundum significationem. 47.

Forma absolvendi apud orientales deprecativa aequivalet indicativae. 48.

Forma baptizandi orientalium. 48.

G

Graeci schismatici septenarium numerum sacramentorum unanimi consensu retinent. 262.

Gratia non potest educi ex potentia subiecti sicut cetera accidentia: haec difficultas contra efficientiam physicam sacramentorum. 74. nota.

Gratia sacramentalis est gratia habitualis collata per sacramentum cum peculiari respectu ad auxilia actualia. 142.

H

Hierarchia nostra media est inter Leviticam et coelestem. 12.
Humanitas Christi est instrumentum Dei in sanctificatione hominum: sacramenta sunt instrumentum Humanitatis. 108. 112.
Modus quo humanitas Christi concurrebat in operationibus theandricis, non debet statui tamquam norma intelligendi modum, quo sacramenta concurrant ad productionem gratiae. 141.
Hypotheses in theologia assumi non debent, nisi quatenus conferant ad intelligentiam dogmatis. 135.

I

S. Iacobus. Eius epistola scripta ad corrigendam pravam intelligentiam doctrinae s. Pauli de fide et operibus. 82. nota.
Ieremias Patriarcha Costantin. Confessionem Augustanam confutavit: eius de septenario numero sacramentorum insigne testimonium. 263.
Infantes in V. T. aggregati ad populum Dei per actus alienos. Omni tempore fuit et esse debuit medium efficiendae huius aggregationis. 16. 18. In eius applicatione certum est peccatum originale fuisse remissum. 20: quamdiu sunt in utero non sunt membra completa humanae societatis: ideo nullum pro ipsis institutum medium aggregationis ad populum Dei. 18: non potuerunt aggregari populo Dei et ita iustificari per merum actum internum parentum vel aliorum, secus ac sensit Vasquez. 24. 27.
S. Innocentius I. Papa non est ausus formam sacramenti Chrismatis epistolae scriptam consignare. 275.
Innocent. III. Eius sententia de infantium salute in V. T. 21: quid voluerit, cum dixit, per *mysterium sacramentorum* V. T. peccatum fuisse remissum. 28:
Eius responsum de baptismo collato amentibus et dormientibus. 142. nota.
Innocentii IV. locus de intentione necessaria ad valorem sacramenti explicatur. 227. 248.
Institutio sacramentorum necessario pendet a Deo auctore, 178: in praesenti oeconomia necessario etiam pendet ab humana voluntate Christi ib. Certum est post Concilium Tridentinum, omnia sacramenta fuisse immediate instituta a Christo, 186: an hoc sit de fide, 183: an sit possibile merum hominem habere potestatem instituendi sacramenta. 189.
Intentio necessaria in ministro sacramenti, 199: si sacramenta essent mera signa instituta tantum ad excitandam fidem, nulla esset necessaria intentio ministri, 200: cum sint signa practica ponenda nomine Christi requiritur ministri intentio, qua se subiiciat principali agenti, 201: esse sacramentale non continetur in materiali actione per se, sed prout procedit a potestate ministeriali, 203: hac potestate ministeriali velle uti vel non uti pendet ex voluntate

ministri, 205. Definitiones Ecclesiae de necessitate intentionis, 206. Scholae consensus, 207. Sufficit intentio generalis faciendi quod facit Ecclesia: non requiritur intentio specialis conficiendi sacramentum et conferendi gratiam, 207: illam generalem potest habere etiam haereticus etiam infidelis, 209: intentio actualis non requiritur, virtualis sufficit, habitualis non sufficit, 210: habitualis apud antiquiores scholasticos idem valet ac virtualis, et ideo dicunt eam sufficere, 211. Intentio quam dicunt *externam*, non sufficit, 217: actio sacramentalis non determinatur ad esse sacramenti per externa adiuncta seriae administrationis, 222: minister extrinsecus simulans iocum si adhibeat legitimam materiam et formam cum interna intentione, certe conficit sacramentum, 222: intentio faciendi quod facit Ecclesia, requisita a Concilio Trid. non potest intelligi de intentione quam dicunt externam, 224: intentio non requiritur, ut sacramentum sit efficax, sed ut sit sacramentum, 226: si quis duo contraria intendat, ut contrahere verum matrimonium sed non efficere sacramentum, quaenam intentio valeat? 228: animus serio agendi et vere absolvendi quem Concilium Tridentinum requirit ad valorem sacramenti, non potest esse intentio quam dicunt externam, 229. Propositio 28. inter damnatas ab Alex. VIII. omnino videtur nihil aliud damnare quam sententiam de intentione, quam externam dicunt, 230: ordinatio solemni ritu peracta ob solum defectum intentionis in episcopo declarata est irrita a S. Congr. Concilii, 233: item ob defectum intentionis internae in ordinato, 233: similitudines ignis qui non obstante contraria intentione eum applicantis urit, et seminis quod etiam contra intentionem illud proiicientis germinat, quam sint ineptae ad demonstrandum, non esse necessariam internam intentionem in ministro sacramenti. 246.

Intentio ponendi actum sacramentalem extrinsecus serium, et intentio non faciendi illum ut sacrum sed mere materialiter, non sunt contrariae et possunt ambae esse efficaces. 246.

Augustini tempore doctrina de necessitate internae intentionis nondum erat in explicita universali professione, 212. 244: explicite est proposita saltem inde a saeculo XIII. ibid.

Iob monachus inter septem sacramenta enumerat habitum sacrum. 282. cur ita erraverit. 284.

Iocus non reddit sacramentum irritum quia reddit actionem externe ludicram, sed quia in ioco deest voluntas necessaria ad conficiendum sacramentum. 229.

Iueninus. Eius absurda propositio de decretis Romanis. 231.

Iustificatio quid sit et quo modo acquiratur iuxta Protestantes, 79: iustificari posse adultos sine ullo bono motu, nemo catholicus docuit umquam. 70.

K

Kemnitii fraus in citatione Gabrielis Biel. 69.

L

Lex antiqua non legem tantummodo Mosaicam significat, sed totam veterem oeconomiam ante Christum. 25.
Lugo Card. singularem habuit opinionem de sacramento legis naturae. 26.
Lumen triplex signatum est super nos naturae, characteris, gratiae. 172.
Lutheri tria principia de iustificatione: necessario important adultos peccatores iustificari sine ullo bono motu. 73.

M

Magica operatio. Appellationis abusus apud quosdam recentiores. 67.
Materia in sex sacramentis certe determinata est ab institutore in specie, in sacramento Ordinis saltem probabilius, 46: admittenda est etiam in sacramento Poenitentiae, 37: fit proxima vel per aliquam actionem ministri ut in baptismo, vel per solam coniunctionem cum forma ut in Eucharistia et Poenitentia. 120.
Materia et forma sacramentorum. Haec formula non occurrit ante saeculum XIII. 34: praeclare exprimit internam rationem signorum sacramentalium, 35: sacramenti compositio secundum materiam et formam considerari potest duplici modo, 31: materia et forma in sacramentis coniunguntur ad efficiendum unum signum, ideo sufficit moralis coniunctio utriusque, 36: ab ipso institutore determinari debuerunt. 42.
Martyrium sanctificat ex opere operato, 293: non tamen est sacramentum, quia non est signum a Deo institutum. 293.
Matrimonium. Eius ministri Christum repraesentant, quatenus obligant non quatenus obligantur, et quatenus sacramentum conferunt non quatenus sacramentum suscipiunt: Christus enim coniungit non coniungitur, sanctificat non sanctificatur, 121: materia et forma in matrimonio declaratur. 40. 120.
Minister est causa ministerialis gratiae sacramentalis non nisi per collationem sacramenti, 190: fides et sanctitas ministri ad valorem sacramenti non requiritur, neque ex natura propria sacramentorum neque ex positiva voluntate Christi, 191: Donatistarum controversia ibid.: Conciliorum definitiones, 195: quomodo intelligendi Patres, qui negant ministrum sacramentorum esse causam gratiae, 196.
Monophysitae septem sacramenta retinent. 265.
Moralis efficacia sacramentorum, 104: sunt moraliter actiones Christi summi sacerdotis, ibid.: ob hanc dignitatem exigunt sanctificationem eorum quibus applicantur, ibid.: sunt igitur verae causae morales gratiae, ibid.: obiectiones, 117: haec dignitas moralis non fundatur in novo augmento meritorum sed in meritis completis in cruce, 107: ut sacramentis suis hanc mereretur dignitatem, Christus mortuus est, 108: Scripturae et Patres saepe sacramenta considerant in speciali coniunctione cum passione, sanguine et vulneribus Christi, 108: Scripturae locus pro causalitate morali sacramentorum. 126.

N

Nestoriani septem sacramenta retinent, 265: eorum *sacrum fermentum,* 282: mirae de eo fabulae, ibid.: illud enumerant inter sacramenta. ibid.

Numerus sacramentorum, 256: consideratio synthetica de omnibus sacramentis simul non est facta a ss. Patribus, ibid. ideo non potest haec synthesis directe demonstrari ex consensu antiquitatis, ibid.: demonstratur indirecte ex consensu universitatis, 257: vetusta monumenta, in quibus connumerantur septem sacramenta, 258: scholae unanimis consensus de hoc numero, 259: consensus ecclesiae graecae schismaticae, 262: consensus Nestorianorum et Monophysitarum, 265: consensus iste non potuit oriri post saeculum V., 267: saeculo V. non potuit induci per innovationem quin ulla existat memoria, ibid.: Patres non connumerant nisi tria vel quatuor sacramenta, 271: cur id factum, 273: cur fere semper eadem connumerent, 279. Cur quidam scriptores orientales consentientes in septenario numero sacramentorum, in singulis tamen assignandis erraverint. 281.

O

Obex *gratiae quid sit,* 50: *differt ab ineptitudine* ad sacramentum: haec impedit valorem, ille effectum sacramenti, 50: in infantibus nullus esse potest, in sacramentis mortuorum est impoenitentia, in sacramentis vivorum conscientia status peccati, 51. 52: obex simpliciter et obex secundum quid, ille impedit gratiam simpliciter, hic gratiam abundantiorem. 52.

Oleum non benedictum ab Episcopo utrum materia valida pro sacramento extremae unctionis? 45: in nota.

Opus operatum et opus operantis quid significent, 66: hic dicendi modus primo usurpatus a Petro Pictaviensi, 64: calumniae Protestantium de hac formula, 67: disiiciuntur, 69: causalitas ex opere operato et causalitas ex opere operantis sunt in diverso ordine: ideo non se mutuo excludunt. 85.

Optatus Donatistarum acerrimus adversarius tamen ex alio principio reiecit baptismum haereticorum, qui errant circa Trinitatem. 198.

Ordines minores probabilius non sunt sacramenta proprie dicta. 9.

Orientales schismatici et haeretici: eorum miser status, 283: non est facile propter eorum ruditatem cognoscere, quid credant. ibid.

Ornatus et dispositio illa, quam veteres scholastici nonnulli putabant effici a sacramentis, non amplius admittitur. 138.

P

Peccator. Eius actus supernaturales sunt disponentes, non meritorii iustificationis. 75.

Physica efficientia sacramentorum exponitur, 131: non evidenter repugnat, 132: exigit nova miracula: nullo convincente argumento fulcitur: a multis et magnis doctoribus negatur, 133: inextricabiles habet difficultates, 135: admitti non debet ut thesis quia non demonstratur, neque ut hypothesis quia intelligentiam dogmatis non iuvat sed maxime impedit, 133: Patres causalitatem physicam sacramentis tantum externam in corpore tribuunt, internam in anima negant. 128.

Suarezius fatetur, « opinionem de causalitate physica sacramentorum esse valde incertam. » 135.

Vasquesii de causalitate physica sacramentorum iudicium. 135.

Piscis symbolum christianorum, quia in aqua baptismi nascimur. 62.

Potestas triplex in ordine ad sacramenta; auctoritatis, excellentiae, ministerii. 178.

Protestantes. Eorum absurdae calumniae contra formulam, « sacramenta gratiam conferre ex opere operato. » 67. Sacramenta iuxta ipsos non sunt aliud nisi adminiculum et appendix verbi Dei, 94. nota. Quatuor eorum errores in doctrina de iustificatione. 79.

R

Resurrectio I. C. est causa exemplaris nostrae iustificationis. 91.

S

Sacramentum. Eius etymologia: significat generice res sacras et occultas. 1: praesertim eas, quae sunt signa aliarum rerum sacrarum. 2. In usu christianorum dicit specifice res sacras non solum significantes sed etiam efficientes sanctificationem. 3. Sacramenta V. T. specie differebant a sacramentis N. T., proprie tamen sacramenta appellantur. 4. Quot fuerint incertum. 5: eorum quaedam enumerantur. 8: sacramenta N. et V. T. conveniunt in illis notis essentialibus, quae non pendent a speciali ratione novae vel veteris oeconomiae. 6: sacramentorum ratio respondet rationi oeconomiae ad quam pertinent, 11. 32: sacramentorum N. T. notae essentiales, 6: harum quaedam sunt eorum propriae, quaedam communes sacramentis V.T.7: sacramentorum V. T. notae essentiales, 8: sacramenti proprie dicti definitio communis sacramentis N. et V. T. 1. et 8: sacramenta N.T. significant in praesenti et conferunt gratiam Christi, sacramenta V. T. significabant in praesenti et conferebant sanctificationem legalem, significabant in futuro gratiam Christi. 7. 13. 14: etiam in sola ratione signi sunt et debuerunt esse perfectiora sacramenta N. T. 32: triplex ratio cur sacramenta N. T. constent rebus et verbis. 34: sacramenta non sunt signa naturalia sed neque mere arbitraria, 42: sacramentorum N. T. quatuor sunt perficientia seu consecrantia, tria medicinalia, 279: non est negandum, esse instituta etiam ad excitandam fidem, sed non principaliter et unice ad hoc sunt instituta, ut vellent Protestantes, 100: sacramenta quae imprimunt characterem, si valide collata fuerint, non posse repeti, semper

et ubique creditum est, 145: sacramentum legis naturae quid intelligatur: ante circumcisionem necessarium fuit omnibus infantibus: post circumcisionem masculis non israelitis et omnibus feminis: non erat causa iustificationis, 24: comprehenditur inter sacramenta antiquae legis a Concilio Florentino, 25. De efficacia vide *efficacia, moralis, physica.*

Tractatus de sacramentis in genere cur apud Patres non inveniatur. 273.

Sacramentalia. Iis quidam theologi adscribunt virtutem remittendi peccata venialia ex opere operato. 290.

Scotus. Eius doctrina de sacramentorum efficacia *ex opere operato* exponitur et a calumniis Protestantium vindicatur, 70: eius sententia de essentia characteris, si bene intelligatur, vera et sana est. 164.

Similitudo ad Deum supernaturalis triplex est, gloriae, gratiae, characteris. 172.

T

Testamenti V. propria et formalis ratio, 10: ita se habet ad Ecclesiam Christi sicut Ecclesia Christi in terris ad Ecclesiam coelestem: V.T. est umbra, Ecclesia Christi in terris est imago, in coelis est res. 11.

Theodoti auctoris II. saeculi locus insignis de charactere sacramentali. 155.

S. Thomas. Eius sententia de causalitate sacramentorum, 136: sollicitus est de vera causalitate sacramentorum non autem de modo efficientiae, 138: omnia quae de ratione causalitatis sacramentorum docet in operibus posterioribus commentario in sententias, optime intelliguntur de causalitate morali, 138: in commentario videtur certe docuisse efficientiam physicam non tamen gratiae sed dispositionis et ornatus cuiusdam. 136.

Catharini sententiae de intentione externa non favet, 235: omnes nobiles Thomistae usque ad Contensonum eum intellexerunt iuxta communem doctrinam, ibid.: diserte docet sacramentum non perfici, si minister non intendat saltem implicite sacramentum conficere, ibid. totum opus externum non esse sacramentum, nisi per intentionem ministri ad esse sacramentale determinetur, 236: ministrum debere se subiicere principali agenti per intentionem faciendi quod facit Christus vel Ecclesia, 237: infidelem ut possit valide baptizare, debere saltem in confuso cognoscere, quod Ecclesia intendit per illum ritum conferre aliquid sacrum, 239: ludicram intentionem reddere sacramentum invalidum, ibid. etiam si exterius non manifestetur, ibid. necessariam non esse intentionem actualem sed virtualem. 240.

Tridentinum Concilium. Ex eo debet cognosci doctrina de efficacia sacramentorum ex opere operato. 69.

Eius definitio de institutore sacramentorum expenditur, 186.

Eius doctrina de charactere sine detorsione verborum intelligi nequit nisi de ontologica realitate characteris. 164.

V

Vartanus armenus monophysita enumerat inter septem sacramenta funus super defunctos, 282: cur ita erraverit, 284.

Verba sacramentalia sunt consecratoria non concionalia, 95: consecrant materiam eam elevando ad rationem sacramenti, consecrant hominem eum sanctificando, 97: in eucharistia immediate consecrant materiam, mediate hominem: sub diverso respectu sunt consecratoria panis et vini, corporis et sanguinis Domini, sacramenti corporis et sanguinis Domini, 96: esse efficacia, non quia dicuntur sed quia creduntur, quo sensu dictum ab Augustino, 102: verbum fidei quo consecratur baptismus, Augustino est ipsa forma baptismi, 102. nota: verbum vitae in quo mundari dicitur Ecclesia Eph. V. 6. est illud, quod lavacro coniungitur et illud consecrat nempe invocatio ss. Trinitatis. 91.

Viva. Eius explicatio de efficacia sacramentorum quomodo intelligenda. 113.

Voluntas divina reparationis generis humani est universalis; incepit reparatio a prima promissione Reparatoris. 16.

Z

Zachariae P. responsum de baptismo sub forma corrupta. 49.

Pag.	*Lin.*	ERRATA	CORRIGE
5	11	(nota) at alii ritus	et alii ritus externi
14	10	complantanti	complantati
91	15	ἐπεϱωτηρα	ἐπερωτημα

REIMPRIMATUR

P. Fr. Raph. Arch. Salini Ord. Praed. S. P. A. Mag. Soc.